

Eesti koolinoorte 63. bioloogiaolümpiaad
Piirkonnavooru küsimustik 6.-7. klassile

Sinu ees on küsimustik, milles on 45 küsimust.

Küsimuste lahendamisel võid mustandlehena kasutada puhast paberilehte ja kirjutusvahendit.

Küsimustele vastamiseks on aega 2 tundi.

Soovime edu!

1. 2024. a puu on tamm. Mis on õige või vale tema kohta?
 - A. Tamme perekonnas on ainult üks liik, harilik tamm, kõik kultuuris kasvatatavad erinevad tammed on tema sordid
 - B. Tamme perekonnas on 12 erinevat liiki
 - C. Tamme perekonnas on umbes 500 liiki
 - D. Tamme lähisugulased (samal sugukonnas) on veel pöök ja kastan
 - E. Tamme lähisugulased (samal sugukonnas) on veel kask ja lepp
 - F. Eesti vanim ja jämedaim tamm on Orissaare tamm Saaremaal, kes sai 2015. a ka Euroopa aasta puu tiitli
 - G. Eesti vanim ja jämedaim tamm on Tamme-Lauri tamm Võrumaal
 - H. Tammesid kahjustavad pahkvaablased, kelle vastsed elavad tammelehtede all väikestes pallikestes ehk pahkades, kuid kahju on üsna väike
 - I. Tammesid kahjustavad pasknäärjad, oravad ja metssead, kes söövad liiga palju tõrusid ära
 - J. Tammesid kahjustab seenhaigus jahukaste, mis takistab lehtede fotosünteesi

Vastus:

- A. Vale
 - B. Vale
 - C. Õige
 - D. Õige
 - E. Vale
 - F. Vale
 - G. Õige
 - H. Õige
 - I. Vale
 - J. Õige
-
2. Eestis kasvavatel puittaimedel on kolm erinevat kasvuvormi: puud, põõsad ja puhmad (kääbuspõõsad). On ka liike, mis võivad kasvada nii puu kui põõsana. Milline on järgmiste puittaimede kasvuvorm?
 - A. Pohl
 - B. Vaher
 - C. Pihlakas
 - D. Kanarbik

- E. Toomingas
- F. Mustikas
- G. Sookail
- H. Künnapuu
- I. Kuslapuu
- J. Sõstar

Vastus:

- A. Puhmas
- B. Puu
- C. Puu või põõsas
- D. Puhmas
- E. Puu või põõsas
- F. Puhmas
- G. Puhmas
- H. Puu
- I. Põõsas
- J. Põõsas

3. Palun leia loetelust teraviljad.

- A. Nisu
- B. Päevalill
- C. Raps
- D. Rukis
- E. Kaer
- F. Hernes
- G. Oder
- H. Kaalikas

Vastus:

- A. On teravili
- B. Ei ole teravili
- C. Ei ole teravili
- D. On teravili
- E. On teravili
- F. Ei ole teravili
- G. On teravili
- H. Ei ole teravili

4. Eestis kasvatatavatel teraviljadel on nii suviseid kui ka talviseid sorte. Mille poolest erinevad teravilja suvi- ja talisordid? Palun vali õige või vale väide.

- A. Talivilja külvatakse talvel
- B. Talivilja külvatakse sügisel
- C. Suvivilja külvatakse suvel
- D. Suvivilja külvatakse kevadel
- E. Talivilja talvitub orase kujul
- F. Suvivilja talvitub orase kujul

Vastus:

- A. Vale
- B. Õige
- C. Vale
- D. Õige
- E. Õige
- F. Vale

5. Kuidas nimetatakse osade vetikate ja sammalde ning kõigi samblike keha, mis pole eristunud varreks ja lehtedeks või muudeks organiteks?

- A. Kallus
- B. Kaller
- C. Tallus
- D. Talgud
- E. Talbjas

Vastus: C

6. Kes on pildil ja mis on õige ja vale tema kohta?

- A. Harilik helvik
- B. Alpi põdrasamblik
- C. Ta kuulub maksasammalde hulka ja on aasta sammal 2024
- D. Ta kuulub lehtja tallusega samblike hulka ja on aasta seen 2024

Vastus:

- A. Õige
- B. Vale
- C. Õige
- D. Vale

7. Millised väited on õiged, millised valed õistaimede ja okaspuude kohta?
- A. Õistaimedel on alati suured ja laiad lehed, okaspuudel aga kitsad okkad
 - B. Okaspuudel ei ole seemneid, ainult õistaimedel on
 - C. Okaspuudel ja õistaimedel on seemned
 - D. Okaspuudel ja õistaimedel on viljad
 - E. Ainult õistaimedel on viljad
 - F. Okaspuud ja õistaimed tolmlevad
 - G. Okaspuud ja õistaimed õitsevad

Vastus:

- A. Vale
- B. Vale
- C. Õige
- D. Vale
- E. Õige
- F. Õige
- G. Vale

8. Mis on õige, mis vale taimede ja seente suhete kohta?
- A. Seened aitavad taimedel mullast suhkruid kätte saada
 - B. Taimed toodavad süsihappegaasist ja veest suhkruid ise
 - C. Seened saavad taimedelt suhkruid
 - D. Seened aitavad taimedel mullast vett ja mineraalaineid kätte saada
 - E. Taimed aitavad seentel surnud puid lagundada
 - F. Seenediistikud ühendavad taimi omavahel

Vastus:

- A. Vale
- B. Õige
- C. Õige
- D. Õige
- E. Vale
- F. Õige

9. Millest koosneb hulkrakne seen?
- A. Seenekübarast ja jalast
 - B. Juurest, varrest ja lehtedest
 - C. Seenediistikust ja vahel lisaks viljakehadest
 - D. Seenerakkudest ja vetikarakkudest

Vastus: C

10. Mis on taimhõljum?
- A. Kalda-alalt niidetud taimestik, mis on veekogusse sattunud
 - B. Üldiselt silmale nähtamatud (mikroskoopilised) vetikad, kes hõljuvad vees vabalt
 - C. Veesisesed taimed, kes kasvavad üleni või peaaegu üleni vees

Vastus: B

11. Kes on agarik?

- A. Haruldane Läänemeres elav loomaliik
- B. Pruunvetikas, mida kasutatakse toorainena toiduaine-, kosmeetika- ja ravimitööstuses
- C. Punavetikas, mida kasutatakse toorainena toiduaine-, kosmeetika- ja ravimitööstuses

Vastus: C

12. Palun vali, kas tegemist on bakterite, algloomade, seente, taimede või loomadega.

- A. Koosnevad ühest tuumata rakust
- B. Paljunevad pooldudes nagu bakteridki
- C. Kasvavad kogu elu nagu enamus taimigi
- D. Toodavad ise orgaanilisi aineid (suhkruid)
- E. Paljunevad peamiselt eostega
- F. Toituvad taimedest või loomadest
- G. Kiireid liigutusi võimaldavad lihased
- H. Koosnevad ühest tuumaga rakust

Vastus:

- A. Bakterid
- B. Algloomad
- C. Seened
- D. Taimed
- E. Seened
- F. Loomad
- G. Loomad
- H. Algloomad

13. Läänemere suurim (*selgrootu/selgroogne*) on millimallikas ehk (*meritäht/merinõel/meririst/meriadru*).
Millimallikas toitub (*kaladest/loomhõljumist/vetikatest*).

Vastus:

Läänemere suurim *selgrootu* on millimallikas ehk meririst. Millimallikas toitub *loomhõljumist*.

14. Kaladel on üks eriline meelelund, mis aitab tajuda vee liikumist ja võnkeid, olles nii abiks ruumis orienteerumisel. Mis on selle elundi nimi?

- A. Sisekõrv
- B. Poised
- C. Küljejoon
- D. Elektriellund
- E. Uimekiired

Vastus: C

15. Millistesse rühmadesse need loomad kuuluvad?

Valik: Söörsuud, Kõhrkalad, Luukalad, Kahepaiksed, Roomajad, Imetajad

- A. Hai
- B. Rai
- C. Tuur
- D. Jõesilm
- E. Haug
- F. Pringel

Vastus:

- A. Kõhrkalad
- B. Kõhrkalad
- C. Luukalad
- D. Söörsuud
- E. Luukalad
- F. Imetajad

16. Millised tunnused iseloomustavad kahepaiksete nahka? Märki õiged ja valed.

- A. Õhuke
- B. Paks
- C. Lima
- D. Soomused
- E. Higinäärmed
- F. Mürginäärmed

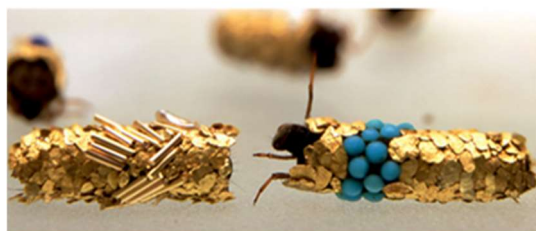
Vastus:

- A. Õige
- B. Vale
- C. Õige
- D. Vale
- E. Vale
- F. Õige

17. Kes on ehitanud kunstiprojekti käigus oma tavapäraste kodade asemel kullast ja kalliskividest kojad (pildil)?

- A. Kiilivastsed
- B. Ühepäeviku vastsed
- C. Ehmesiivaliste vastsed
- D. Vesihargi vastsed
- E. Ujurite vastsed
- F. Ritsikate vastsed

Vastus: C

18. Vali loetelust sobiv toit ja lõpeta laused.

Valik: *vetikad/putukad/kalad/piim/seemned/plankton/õietolm/erinevate loomade liha*

- A. Enamuse sisalike esimene toit peale koorumist on ...
- B. Kõigi imetajate esimene toit peale sünni on ...
- C. Enamuse laululindude esimene toit peale koorumist on ...
- D. Enamuse röövlindude esimene toit peale koorumist on ...
- E. Enamuse konnakulleste esimene toit peale koorumist on ...

Vastus:

- A. Enamuse sisalike esimene toit on *putukad*
- B. Kõigi imetajate esimene toit on *piim*
- C. Enamuse laululindude esimene toit on *putukad*
- D. Enamuse röövlindude esimene toit on *erinevate loomade liha*
- E. Enamuse konnakulleste esimene toit on *vetikad*

19. 2024. aasta linnuks on meil valitud kägu. Vali sulgudes õiged vastused.
- A. Kägu on laia levikuga liik, ta on levinud (*üle kogu Euraasia/üle kogu põhjapoolkera*)
 - B. Kukuvad (ainult käo isaslinnud/nii isaslinnud kui eakad emaslinnud)
 - C. Käo kukkumine on (*kutsehüüd/hoiatushüüd*)
 - D. Käo emaslind võib muneda kuni (*10 muna/20 muna*)
 - E. Üks emaslind muneb (*alati ühe ja sama linnuliigi pessa/ erinevate laululindude pesadesse*)
 - F. Käopoeg koorub harilikult pesaperemehe poegadest (*päev-paar hiljem/päev-paar varem*)
 - G. Käo toiduks on peamiselt (*putukad/pesaperemeeste munad ja pojad*)
 - H. Eestis (*on kägu kaitse all/ei ole kägu kaitse all*)

Vastus:

- A. Kägu on laia levikuga liik, ta *on levinud üle kogu Euraasia*
- B. Kukuvad *ainult käo isaslinnud*
- C. Käo kukkumine on *kutsehüüd*
- D. Käo emaslind võib muneda kuni *20 muna*
- E. Üks emaslind muneb *alati ühe ja sama linnuliigi pessa*
- F. Käopoeg koorub harilikult pesaperemehe poegadest *päev-paar varem*
- G. Käo toiduks on peamiselt *putukad*
- H. Eestis *ei ole kägu kaitse all*

20. Millised väited lindude kohta on õiged, millised valed?

- A. Kõigil lindudel on jalgadel 4 varvast
- B. Kõik linnud hingavad kopsudega
- C. Kõigi lindude keha on kaetud sulgedega
- D. Kõik linnud lendavad
- E. Kõigi lindude munad on kaetud nahkse koorega
- F. Kõigi lindude pojad suudavad peale koorumist ja udusulgede kuivamist kohe vanematele järgneda

Vastus:

- A. Vale
- B. Õige
- C. Õige
- D. Vale
- E. Vale
- F. Vale

21. 21.1. Pildil on (*valik: taimed/loomad/seened/bakterid*)

Vastus: loomad

21.2. Kes täpsemalt on pildil?

- A. Limused
- B. Ussid
- C. Okasnahksed
- D. Puittaimed
- E. Korallid

Vastus: E

22. Leia iga väite juurde kaks looma, kelle kohta see kehtib. Liike võib kasutada korduvalt.

Valik: nastik, kägu, kährik, mutt, pruunkaru, rohukonn, kuldnokk, hunt, põldvarblane

- A. Võib ohu korral surnut teeselda
- B. Magab talveund
- C. On looduskaitse all
- D. Ei talvitu Eestis

Vastus:

- A. nastik, kährik
- B. nastik, rohukonn
- C. nastik, rohukonn
- D. kägu, kuldnokk

23. Loomhõljum esineb nii mere- kui magevees. Kes siintoodud olenditest kuulub loomhõljumi hulka? Palun vali, kas kuulub või ei kuulu.

- A. Sõudik
- B. Liuskur
- C. Vesikirp
- D. Vesikakand
- E. Keriloom
- F. Puruvana

Vastus:

- A. Kuulub
- B. Ei kuulu
- C. Kuulub
- D. Ei kuulu
- E. Kuulub
- F. Ei kuulu

24. 24.1. Loomadel on mitmesuguseid nahatekiseid, mis võivad olla erinevates rühmades sarnased. Vaata juuresolevaid pilte ja vali, millisesse selgroogsete loomade suurde rühma (5 põhirühma ehk klassi) nad kuuluvad.

Iga pildi juures valik: kahepaiksed, kalad, roomajad, linnud, imetajad

Foto 1

Foto 3

Foto 2

Foto 4

Foto 5

Foto 7

Foto 6

Foto 8

24.1. vastused:

Foto 1. imetajad

Foto 2. kalad

Foto 3. roomajad

Foto 4. roomajad

Foto 5. linnud

Foto 6. roomajad

Foto 7. imetajad

Foto 8. roomajad

24.2. Kuidas nimetatakse neid **plaatjaid naha tekiseid**, mis on piltidel tähistatud punase küsimärgiga?

Need on *valik kilbid/soomukid/soomused/plaadid*

Vastus: Soomused

24.3. Ühes selgroogsete suures rühmas (klassis) **neid nahatekiseid** ei esine.

Millises? *Valik: kahepaiksetel/kaladel/roomajatel/lindudel/imetajatel*

Vastus: kahepaiksetel

25. Kus kasvab mände teistest puuliikidest rohkem, kus vähem?

Valik: Mände kasvab rohkem/Teisi puuliike kasvab rohkem

- A. Palumetsas
- B. Laanemetsas
- C. Nõmmemetsas
- D. Salumetsas

Vastus:

- A. Mände kasvab rohkem
- B. Teisi puuliike kasvab rohkem
- C. Mände kasvab rohkem
- D. Teisi puuliike kasvab rohkem

26. Suured tammed ei kasva kuigi sageli koos männiga palumetsas. Mis on kõige olulisem põhjus, et nad seal ei kasva?

- A. Männid kasvavad kiiremini ja varjavad valguse
- B. Mändidel toituvad putukad on tammele väga ohtlikud
- C. Muld on liigniiske
- D. Muld on liiga kuiv ja toitainetevaene
- E. Palumetsas käib sügisel palju seenelisi, kes tallavad väikesed tammed ära

Vastus: D

27. Märgi, kas organism on koosluses tootja, tarbija või lagundaja.

- A. Jõhvikas
- B. Kanada vesikatk
- C. Hallitusseen
- D. Turbasammal
- E. Vihmauss
- F. Ristämblik
- G. Ränivetikas
- H. Sarapuu
- I. Metsakäharik
- J. Mullabakter
- K. Kapsaliblikas

Vastus:

- A. Tootja
- B. Tootja
- C. Lagundaja
- D. Tootja
- E. Lagundaja
- F. Tarbija
- G. Tootja
- H. Tootja
- I. Tootja
- J. Lagundaja
- K. Tarbija

28. Järjesta elusolendite rühmad vanimast noorimani (evolutsioonis ilmumise järjekorras).
Vetikad/Roomajad/Esimesed maismaaloomad/Esimesed lihtsamad veeloomad/Bakterid/Esimesed maismaataimed/Kalad/Imetajad

Vastus:

- I. Bakterid
- II. Vetikad
- III. Esimesed lihtsamad veeloomad
- IV. Kalad
- V. Esimesed maismaataimed
- VI. Esimesed maismaaloomad
- VII. Roomajad
- VIII. Imetajad

29. Millised inimese tegevused ohustavad Maa looduse toimimist oluliselt, millised pigem mitte või vähe? Märki, kas ohustab oluliselt või ei ohusta oluliselt.

- A. Mootoriga transpordivahendite kasutamine
- B. Nafta jt fossiilkütuste kasutamine
- C. Prügi sorteerimine ja materjalide taaskasutus
- D. Kaupade masstootmine
- E. Liikumine jalgsi või jalgrattaga
- F. Metsade maharaiumine
- G. Soode kuivendamine
- H. Mahepõllumajandus

Vastus:

- A. Ohustab oluliselt
- B. Ohustab oluliselt
- C. Ei ohusta oluliselt
- D. Ohustab oluliselt
- E. Ei ohusta oluliselt
- F. Ohustab oluliselt
- G. Ohustab oluliselt
- H. Ei ohusta oluliselt

30. Mõiste "sudu" võeti kasutusele 20. sajandi alguses Suurbritannias ja sisaldab endas sõnapaari suits+udu (inglise keeles *smoke+fog=smog*), seega tegu on teatud tüüpi õhureostusega. Millised väited sudu kohta on õiged, millised valed?
- A. Õhus leidub liikluse või tehase poolt tekitatud aerosoolide ja saasteainete väikseid osakesi
 - B. Londoni tüüpi sudu tekib peamiselt niiskete ja sompus ilmadega
 - C. Londoni sudu tekib peamiselt tööstusrajoonides
 - D. Tänapäeval tekib Londoni tüüpi sudu võrreldes varasemaga rohkem
 - E. Fotokeemiline sudu tekib niiske ja sompus ilmaga
 - F. Fotokeemiline sudu tekib peamiselt suurlinnades
 - G. Sudu on inimese tervisele ohutu

Vastus:

- A. Õige
- B. Õige
- C. Õige
- D. Vale
- E. Vale
- F. Õige
- G. Vale

31. Millised loodusvarad on taastuvad, millised taastumatud?

- A. Paekivi
- B. Metsloomad
- C. Koduloomad
- D. Turvas
- E. Liiv
- F. Metsad
- G. Muld
- H. Põlevkivi
- I. Päikesekiirgus
- J. Taimed
- K. Õhk
- L. Vesi

Vastus:

- A. Taastumatu
- B. Taastuv
- C. Taastuv
- D. Taastumatu
- E. Taastumatu
- F. Taastuv
- G. Taastuv
- H. Taastumatu
- I. Taastuv
- J. Taastuv
- K. Taastuv
- L. Taastuv

32. Loodusesse sattunud mürkained kogunevad ainevahetuse käigus loomadesse. Kuidas muutub mürkainete sisaldus toiduahelas?

- A. Suureneb igas järgmises astmes
- B. Väheneb igas järgmises astmes

Vastus: A

33. Millised väited tundrate kohta on õiged, millised valed?

- A. Tundrad on lagedad, enamasti väga kuivad alad
- B. Tundrate põhiline puuliik on tundrukuusk
- C. Tundrate taimestik on madal, palju on puhmaid ja kääbuspõõsaid, samuti samblaid
- D. Lõunapoolkeral tundraid ei ole, kuna tundra taimestiku ja loomastiku jaoks sobivas kliimaga aladel on seal ookean, maismaa puudub
- E. Mägitundrad on ka kõrgetes mägedes sobivas kõrguses.
- F. Põhjapoolkera tundrates on ainult kaks aastaega: pikk ja külm talv ning pikk ja soe suvi

Vastus:

- A. Vale
- B. Vale
- C. Õige
- D. Õige
- E. Õige
- F. Vale

34. Eesti kõige liigirikkam looduslik kooslus on

- A. park
- B. puisniit
- C. botaanikaaed

Vastus: B

35. Märki, kas väide on õige või vale.

- A. Linna elukooslused on tavaliselt ebapüsivad, sest linn muutub pidevalt inimtegevuse tõttu
- B. Linn ei saa eksisteerida teiste elukooslusteta
- C. Tallinna ja Tartu õhutemperatuur on tavaliselt 1-2 kraadi madalam kui ümbritsevatel aladel
- D. Sudu on suitsu ja udu mürgine segu, mis võib tekkida suurlinnades.
- E. Suurema osa suurlinnade õhusaastest põhjustavad autod
- F. Linna elupaigad sobivad vähestele taimedele ja loomadele
- G. Kui aega on vähe, on kasulik sportida ka tiheda autoliiklusega linnaosas
- H. Talvine soolapuistamine tänavatele ei kahjusta taimi, sest kevadel sulaveega kaob ka sool

Vastus:

- A. Õige
- B. Õige
- C. Vale
- D. Õige
- E. Õige
- F. Õige
- G. Vale
- H. Vale

36. Mis on bioonika?

- A. Teadusharu, mis uurib bioloogilisi süsteeme ja püüab neid teadmisi rakendada tehniliste probleemide lahendamiseks
- B. Teadusharu, mis käsitleb elusorganismide ja koosluste levikut maakeral
- C. Teadusharu, mis uurib organismide keemilist koostist ja omadusi
- D. Teadusharu, mis tegeleb erinevate terviseprobleemidega, uurides peamiselt rakke ja rakkudes toimuvaid protsesse

Vastus: A

37. Vali õige tehnoloogia haru

- A. Tehnoloogia haru, mis toodab ressursi säästvalt ja keskkonnahoidlikult on (*rohetehnoloogia/biotehnoloogia/geenitehnoloogia*).
- B. Tehnoloogia haru, mis kasutab tootmiseks organisme ja nende saadusi, on (*rohetehnoloogia/biotehnoloogia/geenitehnoloogia*).
- C. Tehnoloogia haru, kus muudetakse tootmise jaoks organismi pärilikkusainet, on (*rohetehnoloogia/biotehnoloogia/geenitehnoloogia*).

Vastus:

- A. Rohetehnoloogia
- B. Biotehnoloogia
- C. Geenitehnoloogia

38. Milline loom loetelust on inimesega siseehituse poolest kõige sarnasem, milline kõige erinevam? Valik: *delfiin/koer/hai/gorilla/kodusiga/pruunkaru*

Inimese siseehitusest kõige erinevam on:

Inimese siseehitusega kõige sarnasem on:

Vastus:

Inimese siseehitusest kõige erinevam on: hai

Inimese siseehitusega kõige sarnasem on: gorilla

39. Millised inimese lihased alluvad taatele, millised mitte?

- A. Südamelihas
- B. Kõhulihased
- C. Maolihased
- D. Silmamuna pööravad lihased
- E. Seljalihased
- F. Soolte lihased

Vastus:

- A. Ei allu taatele
- B. Alluvad taatele
- C. Ei allu taatele
- D. Alluvad taatele
- E. Alluvad taatele
- F. Ei allu taatele

40. Inimese kehas on (valikt: 184, 260, 650) erinevat lihast.

Vastus: 650

41. Nimekirjas on viis toiduainet, mida on soovitatav (toidupüramiidi järgi) süüa võimalikult vähe. Palun märgi need valikuga „süüa võimalikult vähe“, ülejäänud märgi valikuga „võib süüa rohkem“.

- A. Leib, sai
- B. Tailiha
- C. Soolased snäkid
- D. Piim
- E. Jogurt
- F. Või
- G. Puuviljad
- H. Kommid, küpsised
- I. Köögiviljad
- J. Kartulid
- K. Makaronid
- L. Suhkur
- M. Kala
- N. Herned, oad
- O. Viinerid, vorstid

Vastus:

- A. Võib süüa rohkem
- B. Võib süüa rohkem
- C. Süüa võimalikult vähe
- D. Võib süüa rohkem
- E. Võib süüa rohkem
- F. Süüa võimalikult vähe
- G. Võib süüa rohkem
- H. Süüa võimalikult vähe
- I. Võib süüa rohkem
- J. Võib süüa rohkem
- K. Võib süüa rohkem
- L. Süüa võimalikult vähe
- M. Võib süüa rohkem
- N. Võib süüa rohkem
- O. Süüa võimalikult vähe

42. Taldrikureegel aitab jälgida, et inimene sööb tervislikult ja toiduainete vahekord oleks õige.
Vali õige vastusevariant.

Tärkliserikkad toidud, näiteks kartul, riis, pasta, tatar võiks moodustada (*valik: 10%, 15%, 25%, 45%, 50%, 90%*) taldrikul olevast toidust.

Köögiviljad ja värsked salat võiks moodustada (*valik: 10%, 15%, 25%, 45%, 50%, 90%*) taldrikul olevast toidust.

Liha või kala võiks moodustada (*valik: 10%, 15%, 25%, 45%, 50%, 90%*) taldrikul olevast toidust.

Vastus:

Tärkliserikkad toidud, näiteks kartul, riis, pasta, tatar võiks moodustada 25% taldrikul olevast toidust.

Köögiviljad ja värsked salat võiks moodustada 50% taldrikul olevast toidust.

Liha või kala võiks moodustada 25% taldrikul olevast toidust.

43. Millised laused on õiged/valed inimese organismi juhtimise kohta? Märki õige või vale.
- A. Organismi tööd juhib üksnes peaaju
 - B. Organismi tööd juhivad närvisüsteem ja hormoonid
 - C. Organismi tööd juhivad meeleeelundid ja higinäärmed
 - D. Närvisüsteem koosneb peaajust
 - E. Närvisüsteem koosneb peaajust, seljaajust ja närvidest
 - F. Kõik näärmed eritavad hormoone
 - G. Mõned näärmed eritavad hormoone
 - H. Mõned näärmed eritavad seedenõret
 - I. Hormoonid eritavad higi
 - J. Seljaaju võtab vastu organitelt teateid ja edastab peaajult teateid organitele
 - K. Seljaaju võtab vastu teateid meeleeelunditelt
 - L. Peaaju teeb otsuseid, kuidas reageerida seljaajust ja meeleeelunditest tulevatele teadetele

Vastus:

- A. Vale
- B. Õige
- C. Vale
- D. Vale
- E. Õige
- F. Vale
- G. Õige
- H. Õige
- I. Vale
- J. Õige
- K. Vale
- L. Õige

44. Millised loetletud haigustest on mittenakkavad, millised nakkavad?

- A. Suhkruhaigus
- B. Allergiline köha
- C. Viiruslik nohu
- D. Epilepsia
- E. Astma
- F. Gripp
- G. Neelupõletik
- H. Leetrid
- I. Punetised
- J. Tuulerõuged

Vastus:

- A. Mittenakkav
- B. Mittenakkav
- C. Nakkav
- D. Mittenakkav
- E. Mittenakkav
- F. Nakkav
- G. Nakkav
- H. Nakkav
- I. Nakkav
- J. Nakkav

45. Mis on epideemia? Vali kõige õigem vastusevariant.

- A. Paljude inimeste üheaegne haigestumine erinevatesse haigustesse
- B. Paljude inimeste üheaegne haigestumine samasse haigusesse
- C. Paljude inimeste üheaegne suremine

Vastus: B